

Hogy mondjam, hogy megérted végre?!

39/1

SZAVAK NÉLKÜL

MEGFIGYELŐI FELADATLAP

Írjátok le vázlatosan a táblázat első oszlopába a megbeszélte jelenetsor egymást követő elemeit! Osszátok el egymás között a megfigyelői feladatokat úgy, hogy minden játékos ketten figyeljetek majd meg (az utolsót nem kell megfigyelni, hiszen ő csak beszélni fog)! Írjátok be a táblázat fejlécébe, hogy ki melyik játékos előadásáról készít jegyzeteket!

Ezután hívjátok be sorban a kiküldött tanulókat, és kezdődhet a játék! A jelenetsor minden eleméhez próbáljátok minél több megfigyelt részletet hozzákapcsolni!

Az eredeti jelenetsor elemei	____ játékos
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

39/2A

VAJON MIT ÉREZNEK?

EGYÉNI FELADATLAP

Mit gondolsz, mit éreznek a kivetített fotókon látható emberek? Írd le egy-két szóval a megfelelő sorba, hogy szerinted milyen érzések vannak jelen az egyes képeken!

A kép sorszáma	A képen látható emberek érzései
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

39/2B

VAJON MIT ÉREZNEK?

CSOPORTOS FELADATLAP

Összesítsétek a külön-külön született gondolatokat a következő módon:

- soronként haladva beszéljétek meg, hogy ki milyen érzéseket kapcsolt az egyes képekhez,
- elsőként írjátok be a táblázatba azt az érzést, amit a csoportból a legtöbben választottak, és írjátok oda mellé zárójelben a választások számát is,
- utána következzen az, amit valamivel kevesebben választottak, és így tovább egészen addig, míg minden vélt érzelem be nem kerül a táblázatba!

A kép sorszáma	A képen látható emberek érzései
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

39/3

KARIKATÚRÁK

SZŰCS ÉDUA RAJZAI

39/4A

AZONOS MONDATOK – KÜLÖNBÖZŐ ÉRTELMEZÉSEK

FELADATKÁRTYÁK

1.

Vajon mit éreznek az alábbi diákok, amikor osztályfőnöküktől ezt hallják:

„A következő órán fogorvosi vizsgálatra megyünk.”

Aki fél a fogorvostól:

Aki tudja, hogy biztosan nincs rossz foga:

Akinek a következő órán felelnie kellett volna, és sokat készült rá:

Aki elfelejtett tanulni a következő órára:

A tanár, akinek a következő órája lett volna:

Vitassátok meg a következő kérdéseket!

- Kik között várható vita, veszekedés, esetleg konfliktus a felsorolt szereplők közül?
- Ebben az esetben van-e reális esély arra, hogy a helyzetből konfliktus lesz?
- Ha igen, akkor vajon hogyan előzhető meg ez?

2.

Vajon mit éreznek a különböző személyek, amikor az iskola igazgatója az alábbi bejelentést teszi:

„Bombariadó van, mindenki hagyja el az iskolát!”

A bombariadó értelmi szerzője:

Maga az igazgató:

Akik nem tudják, hogy valódi-e a veszély:

A tanárok:

A szülők:

Vitassátok meg a következő kérdéseket!

- Kik között várható vita, veszekedés, esetleg konfliktus a felsorolt szereplők közül?
- Ebben az esetben van-e reális esély arra, hogy a helyzetből konfliktus lesz?
- Ha igen, akkor vajon hogyan előzhető meg ez?

39/4B

AZONOS MONDATOK – KÜLÖNBÖZŐ ÉRTELMEZÉSEK

FELADATKÁRTYÁK

3.

Vajon mit éreznek a különböző emberek, amikor a tv meteorológusától az alábbi bejelentést hallják:

„Holnap szokatlan kánikula lesz, 36 fokok csúcshőmérséklet várható.”

Aki éppen a Balatonnál nyaral:

Aki egész nap dolgozni fog:

Akinek be van gipszelve a karja:

Akinek másnap autóbusszal kell utaznia egy távoli városba:

Vitassátok meg a következő kérdéseket!

- Kik között várható vita, veszekedés, esetleg konfliktus a felsorolt szereplők közül?
- Ebben az esetben van-e reális esély arra, hogy a helyzetből konfliktus lesz?
- Ha igen, akkor vajon hogyan előzhető meg ez?

4.

Vajon mit éreznek az alábbi személyek, amikor egy tizenéves gyerek bejelenti:

„A hétfőgén bulit akarok tartani itthon, meghívom tíz osztálytársamat.”

A bulit tervező gyerek:

A meghívott barátok:

A szülők:

Az a nagyobb testvér, aki ott lehet a bulin:

Az a kistestvér, akit a szülőkkel el akarnak küldeni hazulról:

Vitassátok meg a következő kérdéseket!

- Kik között várható vita, veszekedés, esetleg konfliktus a felsorolt szereplők közül?
- Ebben az esetben van-e reális esély arra, hogy a helyzetből konfliktus lesz?
- Ha igen, akkor vajon hogyan előzhető meg ez?

39/5A

FESZÜLT PÁRBESZÉDEK – KONCERT

CSOPORTOS FELADATLAP

Válasszátok ki azt a két csoporttagot, aki mint Anna és Bea felolvassa az alábbi párbeszédet, aztán vitassátok meg a bekeretezett rész alatt lévő kérdéseket! Gondolataitokat rögzítsétek vázlatosan írásban is!

Anna: Anyu hallani sem akar arról, hogy elmenjek az éjszakai koncertre. Végigbőgtem az egész napot, de nem érdekli.

Bea: Az én anyám is ilyen aggodalmaskodó, de már nem törődöm vele. Valami másért megsértődök, és elmegyek akkor is, ha nem akarja. Ilyenkor apuval fenyeget, de úgyis tudom, hogy nem mer neki szólni, hogy így viselkedek. Hát apu, az egy külön világ.

Anna: De én nem akarom bántani anyut, csak azt szeretném, ha megértené, hogy ha csak éjszakai koncert van, akkor nem tudok este tízre hazajönni. Azt is értem, hogy félt...

Bea: Nem kell itt bolhából elefántot csinálni. Én már megneveltem a szüleimet. A bátyámról meg napokig nem is tudjuk, hogy hol van. Ő is jön a koncertre, meg az a barátja is, aki nekem tetszik. Szerinted abban a fekete szerkóban menjek?

Anna: Ühüm, az biztosan jó lesz (csalódottan, elkedvetlenedve).

Kérdések

Mi a véleményetek Annáról?

.....

.....

.....

Mit gondoltok Bea reakciójáról?

.....

.....

.....

Tudott-e segíteni a barátnőjének?

Vajon miért lett Anna csalódott a beszélgetés végére?

.....

.....

.....

.....

39/5B

FESZÜLT PÁRBESZÉDEK – SZÜLINAPI BULI

CSOPORTOS FELADATLAP

Válasszátok ki azt a két csoporttagot, aki mint Réka és Kinga felolvassa az alábbi párbeszédet, aztán vitassátok meg a bekeretezett rész alatt lévő kérdéseket! Gondolataitokat rögzítsétek vázlatosan írásban is!

Réka: Nagyon rossz kedvem van, mert tegnap derült ki, hogy Kati nem akarja a közös születésnap bulit, pedig az ő ötlete volt. Persze, nem nekem mondta, hanem az anyukájának, és ő mondta el az én mamámnak. Én már szóltam azoknak, akiket meg akarok hívni. Most mit csináljak?

Kinga: Nem is tudtam, hogy ti ilyen jóban vagytok. Az ő mamája is a lakástextil boltban dolgozik?

Réka: Igen. De nem találod furcsának, hogy találkoztunk ma reggel is, és egy szót sem szólt? Eddig annyira jó barátnők voltunk, megbíztam benne, mindent elmondtam neki. De ez már nem őszinte dolog így.

Kinga: Miért nem mondd meg neki, hogy milyen ronda dolog, amit csinál? Ma még nem láttam, pedig el akarok kérni tőle egy könyvet. És miért akarja külön tartani a születésnapját?

Réka: Nem tudom, de azt hiszem most már nem is érdekes ez az egész (lemondóan, kedvetlenül).

Kérdések

Mi a véleményetek Rékáról?

.....

.....

.....

Mit gondoltok Kinga válaszairól?

.....

.....

.....

Vajon tudott-e segíteni Kinga Rékának?

Vajon miért lett végül Réka lemondó és kedvetlen?

.....

.....

.....

39/5C

FESZÜLT PÁRBESZÉDEK – SZERELMI CSALÓDÁS

CSOPORTOS FELADATLAP

Válasszátok ki azt a két csoporttagot, aki mint Fruzszi és Lili felolvassa az alábbi párbeszédet, aztán vitassátok meg a bekeretezett rész alatt lévő kérdéseket! Gondolataitokat rögzítsétek vázlatosan írásban is!

Fruzszi: Lili, van egy kis időd? Szeretnék veled megbeszélni valamit!

Lili: Persze, most úgylis nagyszünet van.

Fruzszi: Tegnap kaptam Pétertől egy levelet, és azt írja, hogy ne járjunk együtt, mert megtetszett neki egy másik lány, és ő most nem tudja, mit akar. A tanulmányi versenyre szívesen készülne velem, mert nagyon jól tudunk együtt tanulni. De csak, mint barát.

Lili: Hát ezt is csak veled lehet megcsinálni. Ilyen élheteretlen lányt én még nem láttam.

Fruzszi: Nagyon rosszul esett ez az egész, mert azt hittem, jól érzi magát velem. De legalább nem csapott be.

Lili: Jaj, ne legyél már ilyen naiv! Csak kihasználni akar, de te nem akarsz észrevenni. Arra jó vagy, hogy segíts tanulni. A fiúk mind ilyenek.

Fruzszi: Hát biztos nem lesz könnyű így vele lenni, de nekem olyan őszintének látszik ez az egész.

Lili: Te teljesen hülye vagy. Nem kell vele szóba állni, és akkor majd megtudja, hogy nem játszhat veled. Írunk neki egy olyan levelet, hogy nem teszi ki az ablakba. Gyere, majd én diktálom, mert te biztos valami kedves levelet írnál.

Fruzszi: Nem, nem inkább egyedül. Azt írta, hogy megérti, ha ezek után nem akarok vele készülni, de én még gondolkodni akarok a válaszomon.

Kérdések

Mi a véleményetek Fruzsiról?

.....

.....

.....

Mit gondoltok Lili válaszairól?

.....

.....

.....

Vajon mit kellett volna mondania ahhoz, hogy valóban a segítségére legyen a barátnőjének?

.....
.....
.....

Vajon miért nem fogadta el Fruzszi a tanácsot?

.....
.....
.....

39/5D

FESZÜLT PÁRBESZÉDEK – TANULMÁNYI PÁLYÁZAT

CSOPORTOS FELADATLAP

Válasszátok ki azt a két csoporttagot, aki mint Attila és Balázs felolvassa az alábbi párbeszédet, aztán vitassátok meg a bekeretezett rész alatt lévő kérdéseket! Gondolataitokat rögzítétek vázlatosan írásban is!

Attila: Már csak két nap van, és le kell adni az amerikai tanulmányi pályázatot. Legszívesebben nem adnám be, de anyu annyira szeretné.

Balázs: Én a te helyedben egyenesen megmondanám, hogy nem akarom és kész.

Attila: Nem olyan egyszerű ez, mert tudom, hogy az angolom szempontjából is sokat jelentene, és nem nagyon van pénzünk a különórákra itthon. Ő jót akar nekem, de még soha nem voltam két hétnél tovább távol tőlük. Ettől is félek. 10 hónap, az nagyon nagy idő. Egy teljesen ismeretlen családban.

Balázs: Hát, ha nem mered megmondani, akkor felejtsd el beadni határidőre. Vagy írdál bele valami olyat, ami miatt nem kapod meg az ösztöndíjat.

Attila: Biztos kitudódna, és az még rosszabb.

Balázs: Akkor beszéld meg Jutka nénivel, ő hátha kitalál valamit.

Attila: Már próbáltam, de szerinte is óriási lehetőség egy amerikai középiskolában tanulni, és szinte 100 %, hogy megkapom. Ő már előre örül.

Balázs: Akkor meg ki kell bírnod ezt az időt. Valami sportklubot kell keresned, hogy ne legyen erőd gondolkodni. Apukám is ezt csinálta, amikor hosszú ideig külföldön volt.

Attila: Nem tudom.

Kérdések

Mi a véleményetek Attiláról?

.....

.....

.....

Mit gondoltok Balázs reakcióiról?

.....

.....

.....

.....

Vajon mit kellett volna mondania ahhoz, hogy valóban a segítségére legyen a barátjának?

.....

.....

.....

39/5E

FESZÜLT PÁRBESZÉDEK – OTTHONI GOND

CSOPORTOS FELADATLAP

Válasszátok ki azt a két csoporttagot, aki mint Marci és Ádám felolvassa az alábbi párbeszédet, aztán vitassátok meg a bekeretezett rész alatt lévő kérdéseket! A lap hátulján vagy egy külön papíron rögzítsétek a gondolataitokat vázlatosan írásban is!

Marci: Képzeld, szeptembertől hozzánk költözik a Nagy. Úgy döntöttünk, hogy az én szobámban fog lakni, én meg beköltözöm a tesómhoz. Eddig nem is lenne semmi baj, de állandóan parancsolgat, hogy mit hova tegyek, mihez nem nyúlhatok. Amikor tegnap szoltam Anyunak, ő meg azt mondta, hogy ha ennyire nem vagyok képes alkalmazkodni, akkor jobb, ha megmondjuk a Nagyinak, hogy ne jöjjön. Teljesen kiborultam, mert én egyáltalán nem ezt akarom.

Ádám: Bosszant, hogy a közös szobában csak neked kell alkalmazkodnod a testvéredhez. Meg, gondolom az is rosszul esik, hogy anyukád félreért, és téged okol ezért a helyzetért, pedig segítséget akartál tőle kérni.

Marci: Igen, meg hogy ennyire nem számít, hogy nekem rossz. Hogy az én íróasztalom nem az ablaknál van, pedig elférne, vagy a szekrényben is sokkal kevesebb helyet kaptam. Két napja vagyunk együtt a testvéremmel és állandóan azt hallom, hogy „ez az én szobám”. Én behoztam az akváriumot, ő kivitte. Hát nem szörnyű egy lány?

Ádám: De. Látom, nagyon kiakadtál rá.

Marci: A virágaimat is eltette az ablakból. Csak azért, mert ő a kisebb, nekem mindent el kell túrnóm. Nem lehet vele leülni megbeszélni, mert azonnal megsértődik, ha valamit én másként akarok, mint ő. Talán anyutól, vagy aputól jobban elfogadná, hogy ez most a kettőnk szobája, és ez így nem mehet tovább.

Ádám: Igazságtalannak tartod, hogy közös a szobátok, és mégis mindennek úgy kell lenni, ahogy a testvéred akarja. Szeretnéd, ha anyukád vagy apukád segítene a megegyezésben?

Marci: Igen, ráadásul, ha a Nagy megtudná, biztos azt gondolná, hogy mennyi gondot okoz nekünk. Pedig én annyira várom, mert akkor itthon ebédelünk, és olyan finomakat tud főzni, meg nagyokat beszélgetünk.

Ádám: Attól félsz, ha a nagymamád megtudná, hogy veszekedtek a húgoddal, azt gondolná, hogy te nem örülsz annak, hogy a telet nálatok fogja tölteni.

Marci: Így van. Nekem ezzel a kis hülyével van bajom. És szerintem, ha anyuval együtt leülnénk, akkor lehet, hogy nem ordibálnék mérgemben, és sikerülne elmondanom, hogy mit, miért akarok. Az is igaz, hogy akkor panaszkodtam anyunak, amikor nagyon fáradt volt, és aznap lopták el a pénztárcáját a villamoson. Lehet, hogy azért nem értette, hogy mi a bajom, mert nem is tudott rám figyelni. Ma este megpróbálom újra.

Kérdések

Mi a véleményetek Marciról?

.....
.....
.....

Mit gondoltok Ádámról?

.....
.....
.....

Szerintetek tudott-e segíteni a barátjának?

.....
.....
.....

Vajon milyen érzésekkel fejezte be Marci a beszélgetést?

.....
.....
.....

39/6

MEGHALLJUK-E, AMIT MÁSONK MONDANAK?

Ismeretlen költő verse az odafigyelésről

1	Hallgass meg Ha arra kérlek, hogy hallgass meg, És kezdesz tanácsokat adni nekem Nem azt teszed, amire kértelek. Ha arra kérlek, hogy hallgass meg, És kezdted mondani nekem, hogy Miért nem kellene így éreznem, Taposol az érzéseimen.
2	Ha arra kérlek, hogy hallgass meg, És erre azt hiszed, hogy tenned kell valamit, hogy Megoldd a problémámat, akkor félreértettél, Bármilyen furcsának tűnik. Figyelj! Mindössze annyit kértem, hogy hallgass meg. Könnyű tanácsot adni, vagy ... csak hallgass meg. Könnyű tanácsot adni; megveszed és elolvasod A szakembert és a horoszkópot is, ugyanabban az újságban. Én is tudok segíteni magamon.
3	Nem vagyok reménytelen. Talán bátortalan, és Tétova, de nem reménytelen. Ha olyat teszel értem, Amit én is meg tudok tenni magamért, Akkor megerősíted félelmemet és tehetetlenségemet.
4	De ha elfogadod, mint egy egyszerű tény, hogy Azt érzek, amit érzek, bármily irracionális is az, Akkor nem kell már győzködnöm téged, S közösen megérthetjük azt, hogy mi is van az irracionális érzéseim mögött, S amikor már minden világos, s a válaszok megvannak, Nincs szükségem tanácsra.
5	Az irracionális érzések értelmet nyernek, Mert megértettük, hogy mi van mögöttük. Talán éppen ezt csinálják a prédikátorok, Mert az isten néma, Nem próbál tanácsot adni, s megjavítani a dolgokat. Csak hallgat, s hagyja, hogy megjavítsd Saját magadnak. Kérlek tehát, hogy hallgass meg, s csak figyelj, Ha azonban beszélni akarsz, Várj egy percet, míg te következelsz... És én foglak meghallgatni téged.

39/7

A KOMMUNIKÁCIÓ ZAVARAI

EGYÉNI FELADATLAP

Gondold át saját szokásaidat, és minden sorban karikázd be az IGEN vagy a NEM szót annak megfelelően, hogy elő szokott-e fordulni veled, a másokkal való beszélgetés közben az adott megnyilvánulás!

A kommunikációt zavaró jelenségek	Példák	Előfordul-e, hogy így teszel?	
Fenyegetés	„Ha nem vagy kész időre, akkor...!” „Ha nem teszed meg ezt a dolgot, akkor...”	IGEN	NEM
Utasítás, parancs	„Ne kérdezd, hogy miért kell így tenni. Csakis azért, mert én azt mondtam...!”	IGEN	NEM
Vádaskodás	„Nem dolgozol elég keményen!” „Mást se csinálsz, csak panaszkodsz!”	IGEN	NEM
Címkézés	„Csak egy ostoba ember mondhat ilyet!” „Mit is várhat az ember egy bukott tanulótól?”	IGEN	NEM
„Másképp kellett volna...”	„Több felelősséget kellett volna tanúsítanod!” „Szembe kellett volna nézned a tényekkel!”	IGEN	NEM
Fontos információk visszatartása	„Meg fogod szeretni ezt a munkát!” (De nem mondja el pontosan, hogy mi lesz a feladat)	IGEN	NEM
Faggatózás	„Miért jöttél ilyen későn?” „Mit csináltál egész nap?” „Miért van ilyen rossz kedved?”	IGEN	NEM
Manipulációs szándékú dicséret	„Te olyan jól tudsz jelentést (fogalmazást) írni. Nem írnád meg az enyémet is? „	IGEN	NEM
A mozgatóerők címkézése	„Szörnyű megszállott vagy.” „Jó dolgokban nem is tudod, hogy mit csinálj!”	IGEN	NEM
Kéretlen tanács	„Ha rendet tartanál az asztalodon, most nem kellene ilyen pánikban lenned!”	IGEN	NEM
Logikai érvelés	„Ezért nem szabadna kiborulnod.” „Ennek semmi értelme így!”	IGEN	NEM
A felvetett téma elutasítása	„Erről nem nyitunk vitát!” „Én itt nem látok semmi problémát!”	IGEN	NEM
Eltérés a témától	„Mondok valami ennél sokkal érdekesebbet! Tegnap este láttam egy fantasztikus filmet....”	IGEN	NEM
Rálicítálás	„Láttad volna az én karambolomat!” „Az én operációm sokkal, súlyosabb volt.”	IGEN	NEM
Negatív megnyugtató	„Ne legyél ideges!” „Szörnyen nézel ki!” „Egészen kiborít téged az ügy!”	IGEN	NEM

Forrás: Szekszárdi Júlia: A konfliktusok pedagógiája. Veszprémi Kiadó, 2002.